

Tiesu teritoriju reforma Kurzemes apgabalā

Tiesu teritoriju reformu ar Tieslietu padomes lēmumu īsteno Tieslietu ministrija sadarbībā ar Tiesu administrāciju. Reformas īstenošana uzsākta 2015. gadā. **Reformas būtība** – tiek apvienotas vairāku tiesu teritorijas, juridiski izveidojot vienu lielu pirmās instances tiesu. Šīs tiesas teritorijas ietvaros turpina darboties visas līdzšinējās tiesas kā jaunās apvienotās tiesas struktūras, nodrošinot iedzīvotāju pieejamību tiesai. Reforma paredz **tiesu un to sastāvā esošo zemesgrāmatu nodaļu reformu organizatoriskā līmenī**: apvienojot to teritorijas un izveidojot vienu lielu tiesu, tajā ir vienota lietu sadales sistēma, tiesnešu slodžu izlīdzināšana notiek pēc vienota principa, tiesu vada viens tiesas priekšsēdētājs. **Reformas mērķis ir paaugstināt tiesu darbības efektivitāti un iespējami racionāli izmantot tiesu rīcībā esošos resursus**. Tieslietu padome 2017. gada 12. jūnija sēdē atbalstīja Kurzemes tiesu apgabalā ietilpstošo rajonu (pilsētu) tiesu reorganizācijas plānu, kas paredz, ka no 2018. gada 1. februāra Talsu rajona tiesa un tās sastāvā esošā zemesgrāmatu nodaļa, Kuldīgas rajona tiesa un tās sastāvā esošā zemesgrāmatu nodaļa, Saldus rajona tiesa un tās sastāvā esošā zemesgrāmatu nodaļa, kā arī Ventspils tiesa un tās sastāvā esošā zemesgrāmatu nodaļa tiek pievienota Liepājas tiesai un attiecīgi tās sastāvā esošajai zemesgrāmatu nodaļai, mainot tiesas nosaukumu – Kurzemes rajona tiesa un attiecīgi – Kurzemes rajona tiesas zemesgrāmatu nodaļa. No 2018. gada 1. februāra **Kurzemes apgabaltiesas darbības teritorijā būs viena rajona (pilsētas) tiesa un zemesgrāmatu nodaļa – Kurzemes rajona tiesa un Kurzemes rajona tiesas zemesgrāmatu nodaļa. Svarīgi!** Pēc reformas tiesas un tās zemesgrāmatu nodaļas

darbība tiks nodrošināta visās līdzšinējo tiesu un zemesgrāmatu nodaļu atrašanās vietās: Liepājā, Ventspilī, Saldū, Kuldīgā un Talsos. **Svarīgi!** Dokumentus pēc reformas būs iespējams iesniegt jebkurā no tiesas vai zemesgrāmatas nodaļas atrašanās vietām pēc personas izvēles. Tāpat jebkurā zemesgrāmatu nodaļas atrašanās vietā būs pieejama parakstu uz nostiprinājuma lūguma apliecināšana. Dokumentu izsniegšana no lietas materiāliem tiks organizēta tās tiesas vai zemesgrāmatu nodaļas atrašanās vietā, kurā lieta izskatīta vai pēc pieprasītāja izvēles ar pasta starpniecību.

Piemērs. Lai nostiprinātu īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu, kas atrodas Talsos, personai līdz šim bija jādodas uz Talsu rajona tiesas zemesgrāmatu nodaļu. Pēc reformas ieviešanas persona nostiprinājumu lūgumu varēs iesniegt tāpat, kā līdz šim zemesgrāmatu nodaļas darbības vietā Talsos, vai arī Ventspilī, Kuldīgā, Liepājā vai Saldū. **Organizatoriskie jautājumi** Lietu sadales kārtību un citus darba organizācijas jautājumus tiesā nosaka tiesas priekšsēdētājs. Līdz ar to aicinām Latvijas tiesu portālā www.tiesas.lv sekot līdz aktuālajai informācijai par tiesā noteikto lietu sadales kārtību un tiesas darbu pēc reorganizācijas. Kurzemes rajona tiesā ir nozīmētas kontaktpersonas, kuras atbildēs uz jautājumiem par tiesas un tās zemesgrāmatu nodaļas darba organizāciju neskaidrību gadījumā. Kontaktinformācija: Kurzemes rajona tiesā Liepājā - Ilgvars Jaungēlze, tālr. 63401757 Kurzemes rajona tiesā Ventspilī - Dace Grauziņa, tālr.: 63621125 Kurzemes rajona tiesā Saldū - Ginta Ansberga, tālr.:

63824919 Kurzemes rajona tiesā Kuldīgā - Anita Olejarčika, tālr.: 63341179 Kurzemes rajona tiesā Talsos - Alviss Jēkabsons, tālr.: 63220233 **Biežāk uzdotie jautājumi un atbildes** **Vai tiesu darbinieki ir informēti par reformām?** Tiesneši, zemesgrāmatu nodaļu tiesneši, kā arī tiesu un zemesgrāmatu nodaļu darbinieki ir informēti par izmaiņām tiesu un zemesgrāmatu nodaļu darba organizācijā no šī gada 1.februāra. Gan tiesu pārstāvji, gan Tiesu administrācija un Tieslietu ministrija ir snieguši informāciju un apsprieduši plānotās izmaiņas. **Vai reformas rezultātā tiks samazināts tiesnešu vai darbinieku skaits?** Tiesu teritoriju reformas mērķis nav samazināt tiesnešu vai tiesu un zemesgrāmatu nodaļu darbinieku skaitu. Tomēr prakse liecina, ka reformas rezultātā pastāv iespēja optimizēt tiesu resursus, piemēram, pārdalot tulkošanas darbus mazāk noslogotam tiesu namam. Tiesas priekšsēdētāja pārziņā ir tiesu darbinieku kompetenču un noslodzes izvērtēšana un amata vietu pārskatīšana nepieciešamības gadījumā. **Vai līdz ar reformas ieviešanu tiesnešiem vai darbiniekiem būs jāmaina dzīvesvieta vai jābrauc uz darbu citā pilsētā?** Reformas rezultātā nemainās tiesnešu vai tiesu darbinieku darba vietas, jo Kurzemes rajona tiesas darbība tiks nodrošināta visās līdzšinējo tiesu un zemesgrāmatu nodaļu atrašanās vietās. **Vai tiesu arī turpmāk vadīs līdzšinējais tiesas priekšsēdētājs?** Reformas rezultātā Talsu, Kuldīgas un Saldus rajona tiesa, kā arī Ventspils tiesa tiek pievienota Liepājas tiesai, kurai līdz ar reformu mainīts nosaukums - Kurzemes rajona tiesa. Apvienoto tiesu vadīs līdzšinējais Liepājas rajona tiesas priekšsēdētājs. To nosaka grozījumi likumā "Par tiesu varu". Saskaņā ar grozījumiem pārējo tiesu priekšsēdētāji turpmāks veiks tiesnesim noteiktos pamatpienākumus, tas ir, tiesas spriešanu. **Vai mainīsies tiesu teritorijas?** Kurzemes rajona tiesas darbības teritorija turpmāk aptvers ne tikai Liepājas, bet arī līdzšinējo Talsu, Saldus, Kuldīgas rajona tiesas un Ventspils tiesas darbības teritoriju. **Vai man būs jābrauc uz citu pilsētu, lai iesniegtu tiesā vai zemesgrāmatu nodaļā dokumentus?** Dokumentus gan tiesā,

gan zemesgrāmatu nodaļā varēs iesniegt jebkurā līdzšinējās tiesas vai attiecīgi zemesgrāmatu nodaļas atrašanās vietā. Reformas rezultātā būtiski palielinās vietu skaits, kur turpmāk varēs iesniegt tiesas un zemesgrāmatu nodaļas dokumentus. Tā kā vairs nepastāvēs strikta iesniedzamo dokumentu vieta, iedzīvotājiem pat būs iespēja, kārtojot kādas citas formalitātes, piemēram, Ventspilī, iesniegt Kurzemes rajona tiesā pieteikumu, ko iepriekš varēja iesniegt tikai braucot, piemēram, uz Talsu rajona tiesu.

Vai pastāvēs arī citas iespējas, kā iesniegt vai saņemt dokumentus? Vai arī vienmēr jādodas uz tiesu vai zemesgrāmatu nodaļu? Tiesā dokumentus var iesniegt, izmantojot pasta pakalpojumus vai arī pilnvarotas personas starpniecību, kuru lietas dalībnieks ir pilnvarojis vest lietu. Ja lietas dalībnieks nebūs piedalījies tiesas sēdē, (arī gadījumos, ja lietu skata rakstveida procesā) tiesa, kura pasludina tiesas nolēmumu, nosūta lietas dalībniekiem nolēmumu, ja lietas dalībnieks to lūdz. Ja lietas dalībnieks piekritis, tiesa ar viņu sazinās elektroniski. Attiecībā uz zemesgrāmatu nodaļā iesniedzamiem dokumentiem no 2015. gada 1. maija zvērinātiem notāriem noteikts pienākums nosūtīt elektroniski nostiprinājuma lūgumu zemesgrāmatu nodaļai, ja darījums noslēgts notariālā akta formā. Gadījumā, ja personas rīcībā ir tiesas nolēmums, būvvaldes izdots dokuments, privatizācijas līgums vai Valsts zemes dienesta vai zemes komisijas lēmums par īpašuma tiesību atjaunošanu, un persona izmanto e-parakstu, nostiprinājuma lūgumu var iesniegt elektroniski zemesgrāmatas mājas lapā www.zemesgramata.lv. Ja personas darījumu slēdz pašas, neiesaistot zvērinātu notāru (vai arī zvērinātam notāram apliecinot tikai parakstus), tad persona nostiprinājuma lūgumu var iesniegt, izmantojot pasta pakalpojumus vai arī izmantojot zvērināta notāra palīdzību. Šādā gadījumā zvērinātam notāram jāmaksā amata atlīdzība atkarīgi no patērētā laika, bet pārsvarā šī atlīdzība nepārsniegtu 5,69 euro un pasta izdevumus. Pašlaik ir veikti visi nepieciešamie pasākumi, lai īpašniekam nebūtu personīgi jāvēršas zemesgrāmatu nodaļā zemesgrāmatas apliecības vai zemesgrāmatu nodaļas tiesneša lēmuma par tiesību nostiprināšanu (datorizdrukas) saņemšanai. Zemesgrāmatu likums paredz, ka īpašuma tiesības pārbauda, ieskatoties datorizētajā zemesgrāmatā, un papildu dokumentu iesniegšana vai uzrādīšana iestādēs nav nepieciešama. Tomēr gadījumā, ja jaunais īpašnieks vēlas saņemt zemesgrāmatas apliecību vai zemesgrāmatu nodaļas tiesneša lēmuma datorizdruku, viņam ir iespēja nostiprinājuma lūgumā norādīt, lai minētos dokumentus zemesgrāmatu nodaļa nosūta pa pastu. Tāpat nostiprinājuma lūgumā ir iespējams norādīt, ka zemesgrāmatu nodaļu tiesneša lēmuma datorizdruku vēlas saņemt e-pastā. Papildu maksa par apliecības vai zemesgrāmatu nodaļas tiesneša lēmuma datorizdrukas nosūtīšanu pa pastu nav jāmaksā. Informāciju par zemesgrāmatā ierakstītiem nekustamiem īpašumiem, kā arī zemesgrāmatas nodalījuma norakstus ir iespējams saņemt ne tikai zemesgrāmatu nodaļās. Šādu informāciju ir iespējams saņemt Tiesu administrācijā, elektroniski valsts vienotās datorizētās zemesgrāmatas portālā www.zemesgramata.lv. Informāciju elektroniski var saņemt autorizējoties portālā www.zemesgramata.lv ar lietotājvārdu un paroli, ko piešķir Tiesu administrācija, ar elektronisko parakstu vai elektronisko identifikācijas karti, vai lielāko komercbanku internetbankas piekļuves rekvizītiem. Valsts vienotās datorizētās zemesgrāmatas portālā www.zemesgramata.lv atrodama informācija arī par zemesgrāmatu nodaļā iesniedzamiem dokumentiem un darbībām, kas personai jāveic, lai zemesgrāmatā ierakstītu nekustamo īpašumu vai nostiprinātu

īpašuma tiesības. **Vai tiesa skatīs lietu tur, kur ir iesniegti dokumenti?** Pēc reformas ieviešanas var būt gadījumi, kad lietu izskatīs tiesnesis citā vietā, nevis tajā, kurā iesniegti dokumenti. Lietu sadales kārtība un citi tiesas darba organizēšanas jautājumi, tostarp lietas pārsūtīšanas kārtības noteikšana, ir tiesas priekšsēdētāja kompetencē. Līdzšinējā tiesu reformas ieviešanas pieredze liecina, ka noslodzes izlīdzināšanai, pirmkārt, tiek izvērtētas iespējas pārsūtīt rakstveida procesā izskatāmās lietas. Mutvārdu procesā izskatāmo lietu pārsūtīšana notiek tikai tad, ja šo lietu izskatīšanu nav iespējama vai ir būtiski apgrūtināta, piemēram, koncentrējot noteiktu lietu kategorijas vienā no tiesas atrašanās vietām. Tomēr arī šajos gadījumos, nozīmējot lietu izskatīšanu, tiesa ņem vērā, piemēram, lietas dalībnieku nokļūšanas iespējas, ko nereti ietekmē arī sabiedriskā transporta kustība. **Kā es zināšu, kur lieta tiks izskatīta? Vai es sev interesējošo informāciju par tiesvedības gaitu varu iegūt, nevēršoties tiesā?** Tiesa informēs procesa dalībniekus par lietas izskatīšanas vietu un laiku (ar tiesas pavēsti, paziņojumu par lietas izskatīšanu rakstveida procesā u.c. dokumentiem). Latvijas tiesu portāla manas.tiesas.lv sadaļā "E-pakalpojumi" ir iespējams sekot līdz tiesvedības gaitai. Ievadot lietas numuru vai tiesas pavēstes numuru, var iegūt informāciju par lietas saņemšanas un izskatīšanas datumu, tāpat arī izskatīšanas rezultātu, kā arī nolēmuma spēkā stāšanās datumu. Autorizēti Latvijas tiesu portāla manas.tiesas.lv lietotāji var izmantot e-pakalpojumu "Manas lietas". Šādā gadījumā papildus tiesvedības gaitas datiem, lietotājs var iegūt informāciju par lietas būtību, samaksātām nodevām, un iepazīties ar elektroniskiem dokumentiem (arī skenētiem), ja tādi lietā atrodas. Tāpat autorizēti lietotāji var noklausīties arī tiesas sēžu audioprotokolus. Latvijas tiesu portālā manas.tiesas.lv fiziskas personas var autorizēties ar lietotājevārdu un paroli, ko piešķir Tiesu administrācija, ar elektronisko parakstu vai elektronisko identifikācijas karti, kā arī lielāko komercbanku internetbankas piekļuves rekvizītiem. Juridiska persona var autorizēties ar lietotājevārdu un paroli, kas pirms tam pieprasīta Tiesu administrācijā, sadarbības līgumā noteiktajā kārtībā. **Kā es varēšu piedalīties lietas izskatīšanā, ja tā tiks pārsūtīta uz citu tiesas atrašanās vietu?** Tiesu lietu izskatīšana notiek rakstveida vai mutvārdu procesā, klātesot lietas dalībniekiem tiesas sēdē. Ja lietu izskata rakstveida procesā, tā tiek izspriesta bez tiesas sēdes, lietas dalībniekiem paziņojot, kad tiesas nolēmums ir pieejams tiesas kancelejā. Šādu lietu pārsūtīšana lietas dalībniekiem nerada papildu neērtības saistībā nokļūšanas dēļ. Ja lietas izskatīšana notiek mutvārdu procesā un tā tiek pārsūtīta uz citu tiesas namu, lietas dalībnieks piedalās tiesas sēdē klātienē vai ar videokonferences starpniecību. Ja lietas dalībnieks vēlas lietas izskatīšanā piedalīties ar videokonferences starpniecību, lietas dalībniekam jāiesniedz lūgums par videokonferences izmantošanu lietas izskatīšanā. Gadījumā, ja lietas dalībnieks izvēlas tiesas sēdē piedalīties klātienē un tiesa lemj viņam par labu, tad personai ir tiesības lūgt atlīdzināt tiesas izdevumus, kas radušies sakarā ar ierašanos uz tiesas sēdēm. **Kas notiks ar tām lietām, ko tiesa jau sākusī skatīt. Vai tās līdz ar reformu sāks skatīt no jauna?** Likums "Par tiesu varu" noteic, ka lietas, kuru izskatīšana ir uzsākta, turpina izskatīt tas pats tiesnesis, kurš lietu skatīja līdz reformas ieviešanai. Līdz ar to, ja lietas izskatīšana jau uzsākta, tā tiks turpināta arī pēc reformas. Lietas, kuru izskatīšana pēc būtības nebūs uzsākta līdz reorganizācijas pabeigšanai 2018.gada 1. februārim, **tiks nodotas tiesai, kurai būs pievienotas citas tiesas. Tāpat šai**

tiesai tiks nodotas lietas, ja iepriekš izlemtā lietā būs izskatāmi ar tiesas nolēmumu izpildi saistīti jautājumi. Šo lietu sadale un izskatīšana notiks pēc jaunajiem noteikumiem, ņemot vērā šo tiesu tiesnešu noslodzi, kā arī to lietu sadales kārtību, ko būs noteicis tiesas priekšsēdētājs. Tāpat šādā kārtībā izskatīs lietas, kuru nolēmumus būs atcēlusi apelācijas vai kasācijas instance. INFORGRAFIKA - Kurzemes tiesu apgabala reforma INFORGRAFIKA - Tiesu reforma Latvijā